

Heart of the Old West – at sprede håb hvor håbløsheden råder

Af Ole Sveigaard, forfatter til bogen *Bag de sorte bjerge*

Året var 2007, men det over hundredår gamle hotel var stadig hjemsoget af fortidens spøgelser. Hotellet var *Olde Main Street Inn* i landsbyen Chadron, der ligger på grænsen mellem den sydvestlige del af indianerreservatet Pine Ridge og delstaten Nebraska. Det var på netop dette hotel, at general Nelson A. Miles havde etableret sit hovedkvarter under Wounded Knee Massakren i december 1890.

Christia Jermiin Dieserud havde tjekket ind. Personalet havde – uden hun var sig det bevidst – tildelt hende general Miles' personlige suite. "Det var skræmmende, da det først gik op for mig" siger hun alvorligt. "Man kunne næsten fornemme ekkoet af generalens stabs tunge støvler mod gulvene i hotellets korridorer."

Blot én dag tidligere havde Christia for første gang i sit liv besøgt Pine Ridge reservatet. Hun havde været bagsædepassager hos et venligt og elskeligt ældre ægtepar fra Rapid City, South Dakota. Fra bagsædet i den enorme amerikanske "flyder" oplevede hun det smukke Black Hills. Hun besøgte Mount Rushmore, som hendes værtsfolk stolt betegnede som *verdens største monument for demokratiet*. En symbolsk smuttur forbi Crazy Horse monumentet blev det også til. Da de nu var så forholdsvis tæt på Pine Ridge reservatet, gav Christia udtryk for, at hun gerne ville besøge Wounded Knee. Ægteparret forsøgte sig med, at der *alligevel ikke er noget at se derude* (det samme gør Politikens "Turen går til USA" i øvrigt også). Men Christia insisterede, og den store amerikanerbil satte kursen mod Pine Ridge og Wounded Knee.

Under hele denne køretur havde bilradioen været indstillet på en kanal som udelukkende sendte *easy listening-musik*. Men i samme øjeblik bilen passerede skiltet: *You are now entering Pine Ridge Indian Reservation*, lød der en skratten fra radioen, og pludselig tonede en ny station frem i højtalerne: *KILI Radio, 9.1 FM* – en lokal indiansk radiostation. Rockede toner fra Credence Clearwater Revival strømmede nu ud i bilen. Den ældre dame i passagersædet rakte hånden ud mod radioen for at finde tilbage til kanalen med *easy listening-musikken*, men Christia bad hende tøve, så de kunne høre nyhederne på *KILI Radio*.

Fra bagsædet i bilen oplevede Christia for første gang indianerreservatet Pine Ridge – trøstesløse scenarier af golde, støvede landskaber, faldefærdige boliger og livsfarlige biler på dårligt vedligeholdte veje.

En speaker i radioen fortalte, at man her føler sig glemt og overset. Han fortalte om børn, der mangler de mest basale livsfornødenheder, at kun tre ud af ti børn gennemfører en grundlæggende skolegang, og at selvmordsraten blandt børn og unge er mange hundrede procent over USA's gennemsnit.

Under en kort visit på *Big Bats* – tankstationen i Pine Ridge Village – og besøget på kirkegården i Wounded Knee, blev hun rystet over se udtrykket i de lokales ansigter. Ansigter med håbløsheden tegnet i furer og øjne. "Det var her jeg indså, at jeg måtte tilbage; gøre mit for at synliggøre denne marginaliserede befolkningsgruppe – at jeg ville arbejde med børnene, udfordre deres kreativitet, lave kunst – tilbyde dem et talerør."

Efter at have krydset the Badlands tog hun samme aften – i lufthavnen i Rapid City – afsked med det ældre ægtepar. Her lejede hun en bil og satte for anden gang på meget kort tid kursen mod Pine Ridge reservatet. Hun indlogerede sig igen på *Olde Main Street Inn* i grænsebyen Chadron. "Det var her i hjertet af Turthe Island det begyndte - mit livs eventyr med Oglala Lakota". Her lagde hun planerne for sit nye projekt. Hun ville trække på sine erfaringer som professionel fotograf til at inspirere børnene. Kunne man undervise børnene i fotografi og udstyre dem med engangskameraer, således at de kunne formidle deres egne motiver – deres egen verden – til resten af verden? Var det muligt, at børnene kunne opnå et større selvværd, hvis de blev dygtige til at fotografere? Det måtte kunne lade sig gøre. "Hvis jeg fortæller det, vil folk nok tro, at jeg er bindegale. Men jeg ved lige nøjagtig dér – udenfor hotellet – fik jeg oplevelsen af, at jorden talte til mig: *Du skal komme tilbage Christia!*"

"Jeg måtte hjem og spare penge sammen, så jeg kunne være der i tre måneder. Det gjorde jeg så, og rejste tilbage i 2009." Dette blev starten på det danske projekt: HEART OF THE OLD WEST.

Christia Jermiin Dieserud er af norsk/dansk afstamning. Hun er 49 år gammel, fotograf og bosat i Århus. Første gang jeg hørte om hende var for et års tid siden, hvor der var et indslag om hendes billedudstilling i TV2 Nyhederne. Den eneste gang nogensinde (så vidt jeg er orienteret), hvor problemerne på indianerreservatet Pine Ridge har været nævnt i *prime time* nyhederne på dansk TV.

I hele december 2011 kunne man på Århus Hovedbibliotek opleve Christias udstilling med fotografier taget af børn på

Pine Ridge. Mange skoleklasser besøgte udstillingen, og mange danske skoleelever stiftede således for første gang bekendtskab med nogle af de faktiske forhold på amerikanske indianerreservater.

En frostklar dag i januar i år satte jeg Christia i stævne på hendes bopæl tæt ved Risskov. Jeg ville gerne lave et interview for at skrive lidt om HEART OF THE OLD WEST til læserne af Hau Kola. Der blev budt på kaffe ved bordet i det hyggelige køkken.

Hvordan gik det til, at du havnede på Pine Ridge?

Jeg skulle besøge kirkegården i Wounded Knee og umiddelbart køre videre til Badlands - det var på denne tur jeg indså, at jeg måtte tilbage. Jeg måtte gøre mit for at synliggøre denne marginaliserede befolkningsgruppe. Det gjorde jeg så, rejste tilbage i 2009.

I tre måneder lavede jeg fotoworkshops for børnene på en lokal reservatskole.

I hhv. 2010 og -11 rejste jeg tilbage for at se børnene igen og tilbyde dem videre udforskning af deres visuelle talenter via fotografiet. Jeg ønskede også at udbygge mine personlige relationer til mennesker i Wounded Knee, Oglala og Batesland, som med tiden har udviklet sig til venskaber. I dag er jeg ikke længere blot en Wasichu (den fremmede/den der tager det bedste kød til sig selv) som man betragter med skepsis. Tilliden har fået tid til at vokse frem.

Mit engagement i Pine Ridge Indian Reservation er selvfølgelig præget af min oprindelige ambition om at tegne et fragmenteret portræt af en marginaliseret, glemt og overset befolkningsgruppe. Ikke mindst fordi jeg var rystet over det officielle USA's holdning til deres oprindelige befolkning.

Oprindeligt var planen at samarbejde med børnene. Projektet har dog udviklet sig meget anderledes end oprindeligt tænkt.

Børnene, som var inviteret til at bidrage til portrættet, har nu fået en fremtrædende plads i udstillingen. Fuldt fortjent, for øvrigt!

Har du nogensinde været til en Sundance eller en Powwow? Eller er det en helt anden indgang du har til den indianske kultur?

Min indgang til Oglala Lakota indianerne er ikke foranlediget af en spirituel eller nyreligiøs søgen. Det har aldrig været et mål for mig at deltage i deres ceremonier; noget som mange Lakotaer oplever som deres sidste private og dybt personlige domæne.

Powwow, til gengæld, det er en anden historie, hvor der er fest og fejring; et forum man som washichu sagtens kan besøge uden at træde tabuer under fode. Powwows foregår jo ofte, mange steder og i mange sammenhænge, så der har jeg set høj, lav, unge og ældre danse deres smukke danse og fremvise deres smukke traditionelle dragter. Danse som berører, som fortæller – også at mange af disse mennesker er i kontakt med en bevidsthed, forståelse og ånd, som vi kunne lære meget af.

Hvad er HEART OF THE OLD WEST?

HEART OF THE OLD WEST er et projekt og en støtteforening. Børnene på reservatet har taget mig om hjertet – med deres enestående personligheder, deres talenter og ikke mindst glæden ved de kreative udfordringer. Da jeg rejste hjem fra indianerreservatet Pine Ridge i 2009, ønskede jeg at fortsætte arbejdet, sprede glæde og inspiration til de hårdt trængte børn. En opgave jeg ikke kunne løfte alene. Derfor en støtteforening! Her ser du vore formålsparagraffer:

Formål:

HEART OF THE OLD WEST er en ikke-kommerciel, alment oplysende forening hvis formål er at:

- a) at støtte og arbejde med socialt udsatte børn i Pine Ridge Indian Reservation. At børnene gennem leg og kreativitet kan få styrket deres identitet og selvværd - i henhold til FN's børnekonvention.
- b) at tilbyde kreative, fotografiske og visuelle lærings-workshops til børn i reservatet og dermed præsentere dem for redskaber til kommunikation, således at børnene lærer at fortælle deres egen version af historien.
- c) at tilgængeliggøre viden og erfaring fra dette projekt, således at det dermed kan bruges i andre og tilsvarende projekter vedrørende børn med socialt trænge kår, både herhjemme og i udlandet.

d) at formidle børnenes kunstneriske og ofte stærke dokumentariske skildringer via kulturelle aktiviteter gennem udstillinger og foredrag - i ind- og udland.

e) at støtte fotografer og kreative formidlere som ønsker at rejse til Pine Ridge Indian Reservation i kortere/længere perioder, for at undervise, inspirere til nytænkning og hjælpe til udvikling af projektet.

Gode mennesker har stillet op med frivillig arbejdskraft, der er lavet hjemmeside, skrevet tekster osv. Vi har ordnede forhold med en bestyrelse, bank og skat. Men hvordan gør vi det attraktivt at blive støttemedlem? At støtte børnene på reservatet med en donation?

Foreløbig er vi 23 medlemmer. Mit ønske er at vi ved udgangen af 2012 er 100 eller flere.

De foreløbige workshops, børnenes bevidsthed om at der er mennesker i Europa som ser deres billeder og berøres af deres historier gør indtryk, spreder glæde og begejstring blandt de børn som er involveret! Eller som Donna Jo sagde sidst jeg var derovre "I want to be a photographer," og Mariah der forsigtigt udtrykker "I wish to learn more!"

Håbet er at vi kan sprede mere glæde og entusiasme blandt disse børn; støtte og opmuntre til brud med den sociale arv – hvor faktum er at 80% af den voksne befolkning er belastet af misbrug og alkoholisme... med vold, håbløshed og apati til følge; et kedeligt spejl for børnene, om man så kan sige. – Vi ønsker at sprede håb hvor håbløsheden råder.

Hvordan er projektet blevet modtaget på reservatet, og hvordan ser du det udvikle sig fremover?

Børnene har fra første dag ELSKET udfordringerne med fotografiet. Forældre og andre har udvist en vis skepsis. Nok primært fordi jeg er Wasichu.

Med tiden, med tålmodighed og respekt – blandt andet ved at bede om tilladelse til at benytte børnenes fotografier, ved at sørge for at give børnene og deres forældre forstørrelser af de bedste billeder, så er familierne efterhånden begyndt at invitere mig ind til fødselsdage, traditionel navngivning og andre livsbegivenheder.

I dag er udstillingen HEART OF THE OLD WEST en realitet. 65 flot producerede fotografier 40x60 cm og 100 x 100 cm – et sjældent, smerteligt og smukt indblik i det moderne indianersamfund.

Næste skridt er at starte arbejdet med kapitel 2. Her er det tanken at børnene, en lokal kunstner og jeg i fællesskab vil gå på opdagelse i børnenes respektive historier. Der skal skrives og fotograferes og skabes et talerør for Oglala Lakota, som kan give dem en mulighed for at fortælle deres version af historien – og virkeligheden, som den tegner sig set med deres øjne. De første bedstemødre har allerede indvilget i at være med.

Så... der er sket meget på 3 år.

Hvordan kan man hjælpe?

Tegn dig som støttemedlem. Donér en 50'er eller 100 kr: via vores hjemmeside. Køb et af børnenes billeder – de er superflotte, fortællende og professionelt produceret. Book et foredrag gennem foreningen – pengene går til børnene!

Vi har for øvrigt nogle udstillingsplakater fra turneen efteråret 2011 som er meget flotte, og som man kan få tilsendt mod et frivilligt bidrag efter ønske og evne.

Vi har brug for engangskameraer, fremkaldelser, lidt mad til de børn der ikke altid får det daglige måltid derhjemme; og ikke mindst "gaz-money"- et væsentligt element når man, som de fleste på reservatet, lever langt under fattigdomsgrænsen – til de forældre der hjælper med at køre børn til og fra workshop-arrangementer.

Man kan ikke være alt for alle, men kan man være lidt for nogle, så er det bedre end ligegyldighed.

Du kan læse mere om HEART OF THE OLD WEST på www.heartoftheoldwest.org